

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2778/2552

บริษัทศรีจันทร์ เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด โจทก์ ห้างหุ้นส่วนจำกัดมาลาคอนกรีตและก่อสร้าง หรือ ห้างหุ้นส่วนจำกัดบอสโก คอนสตรัคชั่น กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1077, ป.พ.พ. มาตรา 1080, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 89, ป.พ.พ. มาตรา 1070, ป.พ.พ. มาตรา 1068

ย่อ / หลักกฎหมาย

ในวันที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ 1 ล้มละลาย จำเลยที่ 2 เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการอันเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดของจำเลยที่ 1 อยู่ ซึ่งจำเลยที่ 2 จะต้องร่วมรับผิดในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ 1 อย่างไม่จำกัดจำนวนตาม ป.พ.พ. มาตรา 1070 ประกอบมาตรา 1077 (2) และการที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ห้างหุ้นส่วนจำกัดแล้วเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจมีคำขอให้หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดล้มละลายได้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 89 จำเลยที่ 2 จะต่อสู้ว่าตนเองมิได้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหาได้ไม่ ในวันที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ 1 ล้มละลาย จำเลยที่ 3 ไม่ได้เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดของจำเลยที่ 1 โจทก์จึงไม่อาจฟ้องให้จำเลยที่ 3 ล้มละลายตามห้าง ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 89 ได้ มูลเหตุที่เกิดขึ้นก่อนที่จำเลยที่ 3 จะออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 3 ต้องร่วมรับผิดในหนี้ดังกล่าวภายในกำหนด 2 ปี นับแต่ออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการตาม ป.พ.พ. มาตรา 1068 ประกอบมาตรา 1080 จำเลยที่ 3 ออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม 2545 ความรับผิดของจำเลยที่ 3 ย่อมมีจำกัดเพียงสองปีนับแต่วันดังกล่าวถึงวันที่ 28 มกราคม 2547 การที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 3 เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2548 จึงเกินกำหนดเวลา 2 ปี แล้วจำเลยที่ 3 จึงไม่ต้องรับผิดในหนี้ดังกล่าวตาม ป.พ.พ. มาตรา 1068 ประกอบมาตรา 1080 โจทก์จึงไม่อาจนำมาฟ้องจำเลยที่ 3 เป็นคดีล้มละลายได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ 1 จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด เดิมชื่อ ห้างหุ้นส่วนจำกัดมาลาคอนกรีตและก่อสร้าง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดบอสโก คอนสตรัคชั่น มีจำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด ก่อนโจทก์ฟ้องคดีนี้จำเลยที่ 1 ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลจังหวัดนนทบุรี ตามคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 3085/2540 หมายเลขแดงที่ 3643/2542 และศาลจังหวัดนนทบุรีพิพากษาให้โจทก์ชำระเงินจำนวน 5,792,298.40 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลยที่ 1 เฉพาะค่าขึ้นศาลให้ใช้แทนเท่าที่จำเลยที่ 1 ชนะคดี โจทก์อุทธรณ์ ขณะคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ จำเลยที่ 1 ได้ดำเนินการบังคับคดีโดยอายัดเงินที่กรมโยธาธิการจะต้องจ่ายเป็นค่าจ้างให้แก่โจทก์ และจำเลยที่ 1 ได้รับเงินไปเป็นเงิน 4,254,945.79 บาท ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขโจทก์ต้องรับผิดลดลงเหลือเพียง 1,521,450.40 บาท และต่อมาศาลฎีกาพิพากษาแก้ไขโจทก์ต้องรับผิดเพียง 1,082,774 บาท จำเลยที่ 1 จึงต้องรับผิดชอบเงินส่วนที่รับเกินไปเป็นเงินไม่น้อยกว่า 2,839,820.03 บาท แก่โจทก์ แต่จำเลยที่ 1 ไม่ยอมคืน โจทก์ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีบังคับแก่ทรัพย์สินของจำเลยที่ 1

คำนวณยอดหนี้ถึงวันฟ้องเป็นเงิน 3,635,906.48 บาท จำเลยที่ 2 และที่ 3 ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ 1 จึงต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าว จำเลยทั้งสามมีหนี้สินล้นพ้นตัว ขอให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสามเด็ดขาด และพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย จำเลยทั้งสามให้การว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่ได้เป็นคู่ความในคดีหมายเลขดำที่ 3085/2540 หมายเลขแดงที่ 3643/2542 และคำพิพากษาศาลฎีกาได้พิพากษาให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 ร่วมชำระหนี้แก่โจทก์ในคดีนี้แต่ประการใดจึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 ทั้งจำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่ได้มีหนี้สินล้นพ้นตัวโดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 มีที่ดินราคาประเมินถึง 8,782,300 บาท ขอให้ยกฟ้อง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสามเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 14 และให้จำเลยทั้งสามใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยหักจากกองทรัพย์สินของจำเลยทั้งสาม เฉพาะค่าทนายความให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดตามที่เห็นสมควร จำเลยทั้ง 3 อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ 1 ได้ฟ้องโจทก์ และศาลจังหวัดนนทบุรีพิพากษาให้โจทก์ชำระเงินจำนวน 5,792,298.40 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ตามสำเนาคำพิพากษา คดีหมายเลขดำที่ 3085/2540 หมายเลขแดงที่ 3643/2542 เอกสารหมายเลข จ.6 ขณะที่โจทก์ยื่นอุทธรณ์ จำเลยที่ 1 ได้บังคับคดีและได้รับเงินจากการบังคับคดีไปเป็นเงิน 4,254,945.79 บาท ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ให้โจทก์รับผิดชอบลดลงเหลือเพียง 1,521,450.40 บาท และต่อมาศาลฎีกาพิพากษาแก้ให้โจทก์รับผิดชอบเพียง 1,082,774 บาท เมื่อคำนวณหนี้ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแล้ว โจทก์ต้องรับผิดชอบเงินแก่โจทก์เป็นเงิน 1,361,125.76 บาท จำเลยที่ 1 จึงต้องรับผิดชอบเงินแก่โจทก์ 2,733,495.39 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 18 มกราคม 2545 และโจทก์ได้ขอให้ศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดีแก่จำเลยที่ 1 แล้ว ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า จำเลยที่ 1 เป็นหนี้โจทก์ในมูลหนี้ที่จะต้องคืนเงินส่วนที่รับไปเกินมีจำนวนไม่น้อยกว่า 2,000,000 บาท หรือไม่ จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ว่า ในระหว่างที่โจทก์ดำเนินการบังคับคดีนั้น โจทก์ตกลงยอมลดยอดหนี้เหลือเพียง 1,210,000 บาท ตามเอกสารแนบท้ายอุทธรณ์หมายเลข 2 และเลข 3 เห็นว่า ตามเอกสารท้ายอุทธรณ์หมายเลข 1 ที่จำเลยที่ 1 อ้างมาก็มีข้อความเพียงว่า จำเลยที่ 1 ยอมชำระหนี้ภายนอกให้แก่โจทก์เป็นเงิน 1,550,000 บาท โจทก์ของการยึดทรัพย์ไว้ และเมื่อมีการชำระครบถ้วนโจทก์ก็จะดำเนินการถอนการบังคับคดี ส่วนเอกสารท้ายอุทธรณ์หมายเลข 3 ก็เป็นเอกสารที่คู่ความดำเนินการจัดทำกันเอง และไม่มีข้อความส่วนใดที่ระบุว่าโจทก์ตกลงลดจำนวนหนี้ที่ค้างให้แก่จำเลยที่ 1 โดยทันที ข้ออ้างตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 จึงยังฟังไม่ได้ว่าโจทก์ได้ตกลงลดยอดหนี้ให้แก่จำเลยที่ 1 และมีจำนวนเหลือน้อยกว่า 2,000,000 บาท อุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยประการที่สองมีว่า จำเลยที่ 1 มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ เห็นว่า โจทก์มีนายชานนท์ เป็นกรรมการของโจทก์มาเบิกความว่า ระหว่างบังคับคดีจำเลยที่ 1 ได้ปิดกิจการและหลบหนีไปจากสำนักทำกรางงานของจำเลยที่ 1 และโจทก์ได้สืบหาทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 ไม่พบทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 แต่อย่างไรก็ดี กรณีจึงฟังว่า จำเลยที่ 1 ได้ปิดสถานที่ประกอบธุรกิจเพื่อมิให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ จึงต้องด้วยข้อสันนิษฐานตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 8 (4) ข ว่า จำเลยที่ 1 มีหนี้สินล้นพ้นตัว จำเลยที่ 1 มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าว แต่ทางนำสืบของจำเลยที่ 1 ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 1 มีทรัพย์สินแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 มีหนี้สินล้นพ้นตัว และกรณีไม่มีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้จำเลยที่ 1 ล้มละลาย ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 1

เด็ดขาดมานานชอบแล้ว ปัญหาต้องวินิจฉัยประการที่สามมีว่า จำเลยที่ 2 มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ เห็นว่า เมื่อปรากฏตามหนังสือรับรองเอกสารหมาย จ.3 ว่าในวันที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ 1 ล้มละลายนั้น จำเลยที่ 2 เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการอันเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดของจำเลยที่ 1 อยู่ ซึ่งจำเลยที่ 2 จะต้องร่วมรับผิดในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนจำกัด จำเลยที่ 1 อย่างไม่จำกัดจำนวนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1070 ประกอบมาตรา 1077 (2) และกรณีศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ห้างหุ้นส่วนจำกัดแล้วเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจมีคำขอให้หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดล้มละลายได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 89 จำเลยที่ 2 จะต่อสู้ว่าตนเองมิได้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหาได้ไม่ จำเลยที่ 2 จึงต้องล้มละลายตามห้าง ปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายมีว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องให้จำเลยที่ 3 ล้มละลายหรือไม่ ปรากฏว่าในวันที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ 1 ล้มละลาย จำเลยที่ 3 ไม่ได้เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดของจำเลยที่ 1 โจทก์ไม่อาจฟ้องให้จำเลยที่ 3 ล้มละลายตามห้าง ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 89 ได้ อนึ่ง แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยที่ 3 เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ 1 ระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม 2543 ถึงวันที่ 27 กรกฎาคม 2545 เจ้าพนักงานบังคับคดีได้จ่ายเงินให้แก่จำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2543 และวันที่ 13 พฤศจิกายน 2543 เช่นนี้ มูลเหตุที่เกิดขึ้นได้เกิดขึ้นก่อนที่จำเลยที่ 3 จะออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ 1 ซึ่งจำเลยที่ 3 ต้องร่วมรับผิดในหนี้ดังกล่าวภายในกำหนด 2 ปี นับแต่ออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1068 ประกอบมาตรา 1080 แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยที่ 3 ออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม 2545 ความรับผิดของจำเลยที่ 3 ย่อมมีจำกัดเพียงสองปีนับแต่วันดังกล่าวถึงวันที่ 28 มกราคม 2547 การที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 3 เป็นคดีนี้เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2548 จึงเกินกำหนดเวลา 2 ปีแล้ว จำเลยที่ 3 จึงไม่ต้องรับผิดในหนี้ดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1068 ประกอบมาตรา 1080 โจทก์จึงไม่มีอำนาจนำหนี้มาฟ้องจำเลยที่ 3 เป็นคดีล้มละลายได้ อุทธรณ์ของจำเลยที่ 3 ฟังขึ้น ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ 1 และที่ 2 เด็ดขาดมานาน ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล ส่วนที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ 3 เด็ดขาดมานาน ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา" พินิจพิจารณาแก้เป็นว่า ให้อยกฟ้องจำเลยที่ 3 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 3 ทั้งสองศาลให้เป็นพับ ส่วนค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในชั้นนี้ให้เป็นพบนอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำสั่งของศาลล้มละลายกลาง

องค์คณะ

กิริติ กาญจนรินทร์ · รัตน กองแก้ว · พิชัย อภิชาติอำมฤต

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2778/2552>